

DKP-tema på arbejdermuseet.dk

Arbejdermuseet & ABA har i juni 2010 publiceret en webside med introduktion til kommunismeforskningen og emnebaserede vejledninger til DKP-samlingen i ABA. Introduktionen indeholder en oversigtsartikel af Jesper Jørgensen, der præsenterer den internationale kommunismeforskning og gennemgår dansk kommunismeforskning siden 1990.

Vejledningerne er knyttet til "Personer" (80 stk.) og de stort set uberørte emner; "Kommunistiske kvinder", "Fagligt arbejde" og "Lokalt arbejde", hvoraf især de to sidste er rigt repræsenteret i samlingerne. Siden indeholder også en digitalisering af kildesamlingen "Vor Kamp vil vokse og styrkes. Dokumenter til belysning af Danmarks kommunistiske Partis og Frit Danmarks virksomhed 1939-1943/44", redigeret af Hans Kirchhoff og Aage Trommer i 2001.

Docupedia.de

Iforåret 2010 så sitet Docupedia.de dagens lys. Som både navn og design afslører, så snytter projektet lidt på det verdensomspændende Wikipedia. Den nye tysksprogede database, der skal favne begreber, metoder og debatter inden for samtidshistorisk forskning, adskiller sig dog væsentligt fra "næsten"-navnebroderen. Basen er, hvad gælder søgeord, langt fra så omfattende. Til gengæld er den utrolig grundig. Sitet drives til daglig af Humboldt Universitetet i Berlin i samarbejde med Zentrum für Zeithistorische Forschung, Pots-

dam. Projektet støttes af det tyske forskningsråd. Sitet har en udgiverkreds på 39 fremtrædende tyske historikere, der gennemlæser og efterprøver artiklerne samt finder forfattere. Der er med andre ord ikke tale om en vildtvoksende og ukontrolleret database, men derimod om en kilde, der hævder at være peer-reviewed. Det gør processen lidt tungere end på Wikipedia, hvilket blandt andet betyder, at basen under kategorien "Grundlagen" endnu kun har 4 opslag, nemlig: Cultural turns, historisierung, theoriemodelle, veto-recht der quellen. Dog fylder opslaget under eksempelvis "Cultural turns", skrevet af Doris Bachmann-Medick, Justus-Liebig-Universität, Gießen, gode 14 sider.

Afholdte konferencer

ISCAP

Den 2. juni afholdtes, på Zentrum für Zeithistorische Forschung, Potsdam, konferencen "The International Communist Studies and Archives Internet Portal" (ISCAP-Project). Konferencen var startskuddet til et internationalt netværksprojekt af samme navn. Projektet, der startede ved universitetet i Mannheim under Bernhard Beyerlein, som et tysk-fransk samarbejdsforum, satser på at styrke samarbejdet mellem forsknings- og arkivinstitutter, der beskæftiger sig med kommunismeforskning. Beyerlein, der også udgiver "The international newsletter for communist studies", er redaktionsmedlem af "Jahrbuch für

Kommunismusforschung”, samt medlem af den tysk-russiske historiskerkommission, har alle dage været opmærksom på at styrke forbindelserne mellem forskningsinstitutioner på området, samt deres kendskab til hinanden. ISCAP tager projektet videre og søger blandt andet at forene de mange digitaliseringsbestræbelser, der findes inden for kommunismeforskningen, så det i fremtiden teoretisk set vil være muligt at gennemføre sine kilde- og litteraturstudier fra en internetportal. Projektets første skridt har dels været at bringe institutioner fra hele Europa sammen. På nuværende tidspunkt er mere end 50 samlet, heraf to danske. Tyngden i projektet ligger i Tyskland, der deltager med tunge spillere som forbundsarkivet, statsbiblioteket i München, ZZF samt Friedrich Ebert-Stiftung. Projektets første mål vil derfor også være et tysk pilotprojekt finansieret af det tyske forskningsråd. Det næste skridt vil være et EU-understøttet netværk. Projektet er opbygget af 7 clusters:

- En virtuel guide til forskere og forskningsinstitutioner
- Et virtuelt bibliotek for kommunismestudier
- Et virtuelt arkiv for kommunismestudier
- Digitalt indhold og netpublikationer
- Samlet biografisk opslagsværk
- Kommunismehistorie i medier og forskning
- Et newsletter.

Konferencen i Potsdam havde i denne forbindelse først og fremmest karakter af en fælles brainstorm og præsentation af ikke mindst de pågående omfattende digitaliseringsprojekter. Desuden

virkede arrangementet som et første trin frem mod konferencen for europæiske kommunismestudier i 2011.

Kommende konferencer

Red Strains: Music and Communism

Den 13-15. januar 2011 afholdes konferencen “Music and Communism” på British Academy, London.

Konferencen helliger sig betydningen af kommunisme for musikere *uden for* østblokken. Konference hovedtemaer vil være:

- Musikers engagement i de kommunistiske partier og organisationer.
- Betydningen af forskellige kommunistiske orienteringer (trotskisme, maoisme, osv.)
- Musikkens betydning for de kommunistiske grupper (fx i kulturpolitikken eller i forbindelse med møder og demonstrationer)
- Kommunismens betydning for komponister og musikautorer
- Hvordan kommunistisk engagement påvirkede musikernes mulighed for karriere i forskellige lande.

Konferencer ville spænde over hele den Kolde Krigs periode, og søger at afklare hvordan den internationale udvikling påvirkede musikken. Hvilken betydning fik de ikke-østeuropæiske kommunistiske lande som Vietnam, Cuba og Kina i 1960erne? Hvilken effekt havde forbud mod kommunistiske partier som i Spanien eller Vesttyskland? Konference

dækker alle musiske genrer fra jazz og folk til rock.

For yderligere information kontakt Robert Adlington: Robert.Adlington@nottingham.ac.uk

Intimate Internationalism: Women Transforming the Political in Postwar Europe

Fra 1. til 2. oktober i år, afholdes på ZZF i Potsdam, konferencen: “Intimate Internationalism: Women Transforming the Political in Postwar Europe”. Konferencen sigter mod at undersøge kønsperspektivet i international politik samt i politisk ideologi, i Øst og Vest fra afslutningen af Anden Verdenskrig til midten af 1960erne. Ydermere stiller konferencen skarpt på områder som fred, filantropi, humanitær- og udviklingsarbejde. Alle disse emner spillede en stigende rolle i efterkrigstiden, blandt andet i FN, ILO og EF, alle organisationer der indeholdte løfter om øget ligestilling.

Organisation: Celia Donert: Donert@zzf-pdm.de

Udstillinger

REVOLUTION I NORDEN – Den finske borgerkrig 1918

Særudstilling på Arbejdermuseet 10. september – 31. december 2010

Ikke mange danskere, nordmænd og svenskere ved, at vi i Norden har haft revolution og

To rødgardister henrettes. Fotoet viser borgerkrigens dobbelte tragedie. Den henrettede soldat der efterlader sig hul i familien og samfundet, og henrettelsespelotonen som bærer krigens traume videre ind i den finske historie.

blodig borgerkrig. Og endnu færre ved, at det var en krig, der fyldte godt i den nordiske offentlighed i foråret 1918.

Arbejdermuseet viser i efteråret 2010 en særudstilling om Den finske Borgerkrig. Den udviklede sig i skyggen af 1. verdenskrig og under indflydelse af samtidige forestillinger om den socialistiske revolution. I det magtvakuum, som opstod efter det russiske kejserriges sammenbrud i 1917, øgedes splittelsen i Finland mellem det besiddelsesløse by- og landproletariat og et borgerskab, der sad tungt på den økonomiske og politiske magt.

Social harme og sult bidrog til, at de røde revolutionære d. 27. januar 1918 udråbte den finske arbejderrepublik. De hvide borgerlige grupper mobiliserede sig, og konflikten eskalerede til en blodig borgerkrig, hvor op imod 35.000 mennesker mistede livet. Langt de fleste døde udenfor slagmarken – i den røde eller hvide terror – eller i efterkrigsti-

dens fangelejre, hvor sult og sygdom herskede.

Den besøgende vil i udstillingen kunne se en række utrolige fotografier og objekter fra en glemt begivenhed i nordisk historie. Samtidig vil man gennem avisartikler fra den danske presse i 1918 blive “sluset” ind i tiden, og få en fornemmelse af den store opmærksomhed borgerkrigen blev tildelt i Danmark.

Den finske borgerkrig kan også bidrage til at belyse udviklingen af den skandinaviske velfærdsmodel og den moderne nordiske (reformistiske) statsdannelse. Konflikten blev i Danmark vurderet i lyset af den samtidige splittelse af venstrefløjnen imellem dem, som støttede en reformlinje, og de revolutionære. Konflikten førte i sidste instans til splittelsen af Socialdemokratiet og dannelsen af Danmarks Kommunistiske Parti (DKP). Den blodige revolution i Finland spredte sig dog *ikke* til det øvrige Skandinavien.

Femø kvindelejr

Siden 2008 har Museum Lolland-Falster arbejdet på et stort forskningsprojekt omkring Femø kvindelejr. Forskningsprojektet har givet stor viden omkring den traditionsrige kvindelejr og munder således ud i den nye særudstilling på Stiftsmuseet i Maribo.

Fredag d. 17. september 2010 åbner Museum Lolland-Falster denne nye særudstilling på Stiftsmuseet i Maribo. Udstillingen tager udgangspunkt i forskningsresultaterne, og museet glæder sig til at kunne dele denne nye viden med gæsterne. Udstillingen bliver opbygget omkring forskellige temaer, der illustrativt og tekstmæssigt viser og forklarer lejrens udvikling fra 1971 og frem til i dag. Udstillingen tager også gæsterne med tilbage til 1968 og fortæller om det kulturelle opbrud, rødstrømpebevægelsen og lignende temaer.

I selve udstillingen vil der være scenografier, hvor museumsgæsterne f.eks. kan gå en tur i kollektivet, læse i tidens bøger og lytte til tidens musik. Eller gæsterne kan gå en tur i kvindelejrens fællestelt, og få en idé om den stemning kvinderne var i, når de holdt fællesmøder på kvindelejren.

For nærmere information om den kommende særudstilling se museets hjemmeside: www.museumlollandfalster.dk.

Stasi – DDR-diktaturets beskytter

Under den Kolde Krig kunne man i Danmark købe et blad med titlen “DDR revy”. Der var tale om et politisk propaganda-

skrift, udgivet af styret i DDR, som berettede om "tilværelsen i den Tyske Demokratiske Republik. Tidsskriftet tjener humanistiske formål og går ind for fred og forståelse mellem folkene." Men hvordan stod det til med DDR-styrets syn på fred og forståelse, når det gjaldt egen befolkning?

Fra den 8. juli til 31. oktober 2010, kan man på Koldkrigs-museum Langelandsfort se den tyske udstilling "Staatssicherheit – Garant der SED-diktatur" eller "Stasi – DDR-diktaturets beskytter" som udstillingen er kommet til at hedde på dansk. Udstillingen starter med et indblik i tiden før DDR-statens dannelse i 1949, og fører os derefter op gennem tiden til Murens Fald og Tysklands genforening. Der er tale om en udstilling, der fortæller historien om DDR-statens udvikling og sikkerhedsapparatets betydning for magthavernes kontrol af befolkningen. Hvordan var det at være DDR-borger

i et kommunistisk diktatur? Hvad betød Berlin-murens opførelse for beboerne i Berlin? Kunne man være politisk aktiv i DDR uden at det fik konsekvenser?

Dele af udstilling kan meget vel forekomme surrealistisk og uvirkelig for nogle af de yngre besøgende, for den fortæller også om de vidtrækkende og ekstreme metoder, som DDR-diktaturet tog i brug for at overvåge og kontrollere DDR-borgernes hverdag. Særligt de, som tænkte anderledes end styret og dets beskyttere, blev anset for potentielle trusler. At nogle i dag måske vil have svært ved at tro på, at tingene foregik i DDR, sådan som det kan dokumenteres og som det præsenteres på udstillingen, er en vigtig grund til ikke at glemme staten DDR og det samfund, som det østtyske kommunistparti stod i spidsen for.

Øhavsmuseet, som Koldkrigs-museum Langelandsfort er en del af, har også fokus på DDR

og den Kolde Krig i sommerudstillingen "Rundt om Langeland – i spionernes fodspor". Dele af udstillingen viser, hvordan østtyske spioner og agenter minutøst kortlagde Langeland under den Kolde Krig. Udstillingen er blevet til på baggrund af et unikt østtysk efterretningsmateriale udlånt af Forsvarets Efterretningstjeneste. Materialet viser, hvordan den østtyske efterretningstjeneste helt op til – og lige efter – murens fald arbejdede på at indsamle informationer om Danmark. Sommerudstillingen giver også indblik i den førnævnte Stasi-udstilling på Langelandsfort og i museets fremtidsplaner mht. den Kolde Krig, samt mulighed for at kigge nærmere på den store unikke koldkrigssamling som museet har erhvervet sig. Sommerudstillingen kan ses i Østergade 25, Rudkøbing frem til og med den 16. september 2010.